

KAP. 5

Hver måned i årets løb fortæller vi om de mennesker, visioner og magtkampe, der skabte et af Danmarks stærkeste fagforbund.

ET FAGBLAD TIL TIDEN

Da fængselsbetjentene havde organiseret sig på tværs af landet, var det tid til at få mangfoldiggjort budskaberne. Det gjorde man bedst i trykt form. I 1917 kom fagbladet Fængselsfunktionæren til verden.

Af Kristian Westfall

"Organ for Betjentforeningerne for Danmarks Straffeanstalter". Det var undertitlen til den første udgave af Fængselsfunktionæren, og selvom bladet udkom 1. april 1917, var fagbladet langt fra nogen aprilsnar.

Tværtimod var første nummer et alvorstungt kampskrift. Dengang som nu var der brug for en fængende overskrift for at lokke læsere til. På forsiden stod der derfor:

"Kolleger. Fængselsbetjente. Vågn op og vær med i arbejdet for vort sociale og økonomiske vel!"

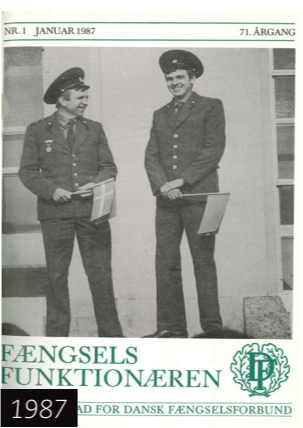
I lederartiklen blev fængselsbetjentenes gerning beskrevet råt for usødet – dog med et pift af storladenhed:

"Vi ved jo alle, at vor gerning isolerer os fra omverdenen, fra det frie, pulserende liv, og forkalker både i fysisk og åndelig henseende alt det, som i det daglige liv skulle bære os oppe. Og dog er det af yderste vigtighed, at fængselsbetjenten formår at holde sig

FÆNGSELSFORBUNDET FYLDER 100 ÅR

Landets fængselsbetjente har organiseret sig i et fælles fagforbund siden 1913. Det fejrer vi i Fængselsfunktionæren med at kigge tilbage på den faglige organisering på vores arbejdsplads. Artiklerne bygger på historikeren Søren Federspiels bog "Fagligt fællesskab under forandring. Fængselsforbundet i Danmark 1913-2013," som netop er udkommet. I denne artikel har fagbladet dog hovedsageligt kigget sig selv over skulderen.

frisk fysisk og åndeligt, thi hele vor gerning fra morgen til aften fordrer nemlig det bedste af sin mand."

Som man kan fornemme, var fagbladet en kende drøjt at komme igennem. Måske derfor kom det kun fire gange om året i starten.

Ansvar for indhold og udgivelse lå hos fagbladets første redaktør, L. Bech-Mathisen, der kom fra Statsfængslet i Nyborg.

Ud over den ledende artikel indeholdt det første blad en artikel om uniformsreglementet, en om foreningsliv, et lille digt samt en opfordring til at fængselsbetjente skulle lære af egne fejl. Sluttiligt bad man sine medlemmer om at deltage i debatterne ved at sende indlæg til bladet. Det er i øvrigt noget, som fagbladet stadig opfordrer medlemmerne til.

LOKALT FORANKRET REKLAMEORGAN
Undertitlen "Organ for Betjentforeningerne for Danmarks Straffeanstalter" pegede på, at det var lokalforeningerne ved de tre statsfængsler i Horsens, Nyborg og Vridsløselille, der stod for udgivelsen. Det var et navn, som hang ved frem til 1939.

Tilknytningen til de tre byer afsløres også ved reklameme, der gradvist kom ind i fagbladet for at finansiere udgivelserne. Blandt andet var det manufaktur- og møbelhandlere i Glostrup og omegn samt den nyborgensiske Weinberger-eddike, der agiterede på bladets sider. Fagbladet opfordrede desuden sine medlemmer til at handle i de reklamerende forretninger for fortsat at have dem som annoncører.

UTAK ER VERDENS LØN
Ikke overraskende har Fængselsfunktionæren været præget af de samme problemstillinger fra første tryk til nu. Oftest har artiklerne handlet om fængselsbetjentenes faglige organisering, arbejdstid, cirkulærer, jubilæer, pension og selvfølgelig – som i dag – fordelingen af lønkroner.

Man kunne den 1. januar 1931 læse følgende kritiske ord om Lønnings-Kommissionens Betænkning:

"Det er, ligesom det gælder om at faa konstateret, at en fattig Mand sagtens kan leve af næsten intet, medens en vellønnet absolut ikke kan eksistere, uden at han tildeles endnu mere. Fordelingen er det splittergalt med, det kan ethvert Menneske se, om han da ikke sætter Kikkerten for det blinde øje."

JIU-JITSU I SØNDER OMME
Der har dog også været visse artikler, der stak lidt ud. Man kunne således i 1943 – det år fagbladet fyldte 25 år – læse om et Jiu-Jitsu-kursus i Statsfængslet ved Sønder Omme. Det var en overordentlig succes:

"Kurset blev startet, men det viste sig hurtigt, at Interessen for Jiu-Jitsu var stor, saaledes at selv om et Par Stykker gik fra, var vi dog ved Afslutningen af Kursuset 30 Deltagere, eller godt en Fjerdedel af samtlige Funktionærer, hvilket man vist godt kan kalde overvældende Tilslutning," skrev en skribent med initialerne S.A. i oktober-udgaven.

Samme S.A. argumenterede for, at selvforsvar skulle blive en del af uddannelsen på Fængselsvæsenets Betjentskole.

Han skrev videre: "Det vilde give Aspiranten en moralsk Støtte og en Følelse af at være enhver Situation voksen, som vil have Betydning for ham den dag, han staar overfor en genstridig fange."

EN DEL AF ET ÆNDRET SAMFUND
Fagbladet var sat i verden for at samle forbundets medlemmer og engagere dem i arbejdsforholdene. I løbet af tresserne og halvfjerdserne begyndte medlemsindlæggene dog – som resten af samfundet på den tid – at blive mere politisk engagerede.

I september 1970 skrev Hr. Vagn Jensen i juli-nummeret:

"Vi ser i dag en fuldstændig nedbrydning af disciplin og autoritet. Vi ser det i skolerne, og vi ser, hvordan det er blevet moderne at gå løs på politiet og kritisere det ved enhver lejlighed i stedet for at respektere den autoritet, som i et demokrati udøves på den lovgivende magts vegne."

Det vides ikke, om fængselsbetjent Poul Kirkegaard havde fuldskæg og røg pipe, men han fór i hvert fald i blækkhuset og replicerede to numre efter:

"Jeg mener, at årsagen til de unges oprør er den, at den ældre generation betragter sig selv og deres samfundssystem som den højeste autoritet, i det de henviser til deres større erfaring. Da dette autoritære system ikke smager så godt i vort frie samfund, kommer de lidt sukker på og kalder det demokrati."

Ungdomsoprøret havde sneget sig ind i fagbladets spalter.

FAGBLADET I DAG
I dag udkommer fagbladet i 4.000 eksemplarer ti gange om året.

Man besluttede i 1988 at gå fra tolv til ti udgivelser for at frigive penge til en ansigtsløftning af bladet. I den forbindelse skrev redaktør Henning Petersen:

"Det er hørt i skumle hjørner, at det nuværende fagblad er kedeligt og farveløst. Bladet er nok en gammel kone – rynket, lidt træt og måske en smule krakeleret – men lur hende om der ikke banker et ungt hjerte."

Fagbladet har altså en stolt historie bag sig – stort set lige så lang som forbundets. I en periode har Direktoratet for Kriminalforsorgen også udgivet et søsterblad, men det stoppede i 2012.

Fængselsfunktionæren er her stadig og kan fejre 100 års jubilæum om fire år.